

UZASADNIENIE

Zmiana rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. poz. 850) wynika z potrzeby doprecyzowania przepisów dotyczących finansowania kosztów działania zakładu aktywności zawodowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „PFRON” oraz rozszerzenia katalogu tych kosztów.

W związku z wątpliwościami interpretacyjnymi projekt rozporządzenia w § 1 pkt 1 lit. a precyzuje zasady dotyczące finansowania ze środków PFRON poszczególnych składników wynagrodzenia pracowników zakładów aktywności zawodowej (§ 8 ust. 1 pkt 1 i 4 rozporządzenia).

W § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia została dodana możliwość finansowania ze środków PFRON dodatku do stażu pracy liczonego od wynagrodzenia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. poz. 1564) przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika nie uwzględnia się m. in. dodatku za staż pracy. Dotychczas dodatek stażowy był wliczany do minimalnego wynagrodzenia za pracę. W związku ze zmianą przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę konieczna była zmiana przepisów rozporządzenia w sprawie zakładów aktywności zawodowej w tym zakresie.

W § 8 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia uszczegółowiono, że w ramach kosztów działania zakładu aktywności zawodowej ze środków PFRON mogą być finansowane wynagrodzenia (w rozumieniu wynagrodzenia brutto) osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, wynagrodzenia personelu zakładu (w rozumieniu wynagrodzenia brutto) oraz dodatkowe wynagrodzenia roczne, odprawy emerytalne i pośmiertne oraz nagrody jubileuszowe. Do wynagrodzenia brutto zalicza się wynagrodzenie netto, zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, a także składki na ubezpieczenie zdrowotne. Do wynagrodzenia (brutto) nie zalicza się finansowanie przez pracodawcę obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczonych od tego wynagrodzenia oraz obowiązkowych składek na PFRON, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Doprecyzowane zostały (finansowane ze środków PFRON) przepisy dotyczące należnych od pracodawcy składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy,

uwzględniając, iż od niektórych wypłacanych przez pracodawcę świadczeń nie odprowadza się składek na ubezpieczenia społeczne (odprawa emerytalna, pośmiertna i nagroda jubileuszowa). Ponadto zgodnie z art. 105 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.) zakłady aktywności zawodowej nie opłacają składek na Fundusz Pracy za zatrudnionych pracowników o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Umożliwiono również finansowanie ze środków PFRON składek na Fundusz Solidarnościowy od wynagrodzeń personelu zakładu. Obowiązkowe składki na Fundusz Solidarnościowy, do których opłacania został zobligowany pracodawca, zostały wprowadzone ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. poz. 2192, z późn. zm.). Składka na Fundusz Solidarnościowy stanowi część składki na Fundusz Pracy. Dotychczas składka na Fundusz Pracy wynosiła 2,45% wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne. Po wejściu w życie przepisów ustawy z dnia 23 października o Funduszu Solidarnościowym wysokość składki na ten fundusz została określona w ustawie budżetowej w wysokości 0,15% wymiaru składki, natomiast składka na Fundusz Pracy w wysokości 2,3% wymiaru składki. W związku z tym, że pracodawca powinien wykazać tą obowiązkową składkę w rozliczeniu środków PFRON, przepisy rozporządzenia w sprawie zakładów aktywności zawodowej powinny uwzględniać ten koszt płacy w katalogu wydatków finansowanych ze środków PFRON.

Natomiast od wynagrodzeń pracowników zaliczanych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (w odróżnieniu od personelu zakładu) nie są odprowadzane składki na Fundusz Solidarnościowy, ponieważ zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, do obowiązkowych składek na Fundusz Solidarnościowy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące obowiązkowych składek na Fundusz Pracy (z których zwolnione są zakłady aktywności zawodowej zatrudniające pracowników ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

Zmieniony katalog kosztów dotyczy wynagrodzenia i składek finansowanych ze środków PFRON (§ 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze i drugie projektu rozporządzenia) oraz wynagrodzeń i składek finansowanych ze środków zakładu aktywności zawodowej pochodzących z jego działalności wytwórczej lub usługowej, realizowanej przez osoby zaliczane do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (§ 1 pkt 1 lit. b tiret pierwsze i drugie projektu rozporządzenia).

W § 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie oraz w lit. b tiret trzecie projekt rozporządzenia wprowadza zmiany do § 8 rozporządzenia uzupełniając katalog wydatków zakładu aktywności zawodowej

finansowanych ze środków PFRON o możliwość finansowania przez zakład aktywności zawodowej wpłat do pracowniczych planów kapitałowych, określonych w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. poz. 2215, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o PPK”.

Ustawa o PPK wprowadziła powszechny system dobrowolnych programów oszczędzania w sektorze przedsiębiorstw. Zgodnie z ustawą o PPK, pracownicze plany kapitałowe, zwane PPK, mają być prowadzone w celu systematycznego oszczędzania przez ich uczestników z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu 60 roku życia oraz na inne cele określone w tej ustawie. Powszechność systemu PPK gwarantować ma nałożenie na podmioty zatrudniające obowiązek zawierania umowy o zarządzanie PPK, jeżeli zatrudniają co najmniej jedną osobę. Wpłaty do PPK pochodzą z wpłat pracownika, wpłat pracodawcy oraz dopłaty finansowanej z Funduszu Pracy. Zgodnie z art. 26 ustawy o PPK wpłata podstawowa finansowana przez podmiot zatrudniający wynosi 1,5% wynagrodzenia. Natomiast podmiot zatrudniający może zadeklarować w umowie o zarządzanie PPK dokonywanie wpłaty dodatkowej w wysokości do 2,5% wynagrodzenia. Łącznie podmiot zatrudniający będzie mógł finansować dokonywane wpłaty w wysokości do 4% wynagrodzenia (jako maksymalna suma wysokości wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych).

Wprowadzone ustawą o PPK wpłaty do PPK od wynagrodzeń pracowników, finansowane przez podmiot zatrudniający, są jednym z kosztów działalności pracodawcy. W związku z tym katalog wydatków zakładu aktywności zawodowej, związanych z kosztami działania zakładu finansowanych ze środków PFRON, powinien zostać uzupełniony o możliwość finansowania przez zakład aktywności zawodowej wpłat do PPK ze środków PFRON.

W związku z powyższym w § 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie projektu rozporządzenia, dotyczącym § 8 ust. 1 rozporządzenia, wprowadza się pkt 4a, wskazując, że w ramach kosztów działania zakładu aktywności zawodowej ze środków PFRON mogą być finansowane wpłaty podstawowe lub wpłaty dodatkowe do pracowniczych planów kapitałowych finansowanych przez zakład aktywności zawodowej, od wynagrodzenia pracowników. Pracodawca będzie mógł zdecydować o finansowaniu ze środków PFRON tylko wpłat podstawowych, czy również wpłat dodatkowych.

W § 1 pkt 1 lit. b tiret trzecie projektu rozporządzenia umożliwia się również wpłaty na PPK od wynagrodzeń, nagród i premii osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w przypadku prowadzenia przez zakład

aktywności zawodowej działalności wytwórczej lub usługowej (i przeznaczania środków z tego źródła na wynagrodzenia, nagrody i premie), dodając w rozporządzeniu w § 8 ust. 2 pkt 3a.

W § 1 pkt 2 projektu rozporządzenia rozszerzony został katalog środków, z jakich tworzony jest zakładowy fundusz aktywności, o odsetki od środków zgromadzonych na rachunku zakładowego funduszu aktywności.

W § 1 pkt 3 projektu rozporządzenia rozszerzony został katalog wydatków ze środków zakładowego funduszu aktywności o wydatki związane ze świadczeniem pomocy opiekunów w rekreacji i uczestnictwie osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w życiu kulturalnym, odpłatnością za przejazd w obie strony, niesfinansowany ze środków publicznych pobyt i leczenie w szpitalach, sanatoriach, placówkach rehabilitacyjno-szkoleniowych, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych, odpłatnością za przejazd w obie strony i pobyt na: turnusach rehabilitacyjnych wraz z opiekunem – jeśli lekarz zaleci uczestnictwo opiekuna na turnusie rehabilitacyjnym lub wczasach lub wypoczynku zorganizowanym w innych formach.

Obecność opiekuna osoby niepełnosprawnej w większości przypadków jest konieczna do pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym tych osób. W związku z powyższym, znowelizowane przepisy rozporządzenia umożliwiają finansowanie kosztów związanych z towarzyszeniem osobie niepełnosprawnej w tym obszarze życia. Katalog został również rozszerzony o możliwość finansowania kosztów przejazdu i pobytu między innymi w szpitalach, sanatoriach oraz turnusach rehabilitacyjnych w związku z licznymi postulatami środowiska osób niepełnosprawnych. Podobne uregulowania znajdują się w przepisach dotyczących zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Projekt rozporządzenia nie wywoła dodatkowych skutków finansowych dla budżetu PFRON. Przewidywane w projekcie wsparcie ma charakter fakultatywny i może zostać udzielone w ramach limitu środków przekazywanych przez PFRON samorządowi województwa według algorytmu, których podziału na poszczególne zadania dokonują władze samorządu województwa, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605).

W § 2 ust. 1 projektu rozporządzenia wprowadzono możliwość finansowania wynagrodzenia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, powiększonego o dodatek do stażu pracy liczonego od wynagrodzenia począwszy od miesiąca stycznia 2020 r. Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. poz. 1564), która weszła

w życie z dniem 1 stycznia 2020 r., przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika nie uwzględnia się m. in. dodatku za staż pracy. W związku z tym, w celu zwrócenia kosztów zatrudniania niepełnosprawnego pracownika, projekt rozporządzenia umożliwia finansowanie jego wynagrodzenia wraz z dodatkiem do stażu pracy ze środków PFRON.

W projekcie rozporządzenia w § 2 ust. 2 dodano przepisy określające, że finansowanie wpłat podstawowych lub wpłat dodatkowych do pracowniczych planów kapitałowych ze środków PFRON dotyczy wpłat począwszy od wynagrodzeń pracowników zakładu aktywności zawodowej za miesiąc styczeń 2020 r. Przepis sankcjonuje możliwość wydatkowania na ten cel środków PFRON od miesiąca, w którym ustawa o PPK nałożyła na pracodawcę, zatrudniającego od 50 do 249 osób, obowiązek wpłat. W tą grupę pracodawców wchodzi pracodawcy prowadzący zakłady aktywności zawodowej.

Przepis § 2 ust. 3 projektu rozporządzenia potwierdza możliwość finansowania ze środków PFRON składek na Fundusz Solidarnościowy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (dawniej Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych), czyli od dnia 1 stycznia 2019 r. Wprowadzenie tego przepisu reguluje sytuację prawną tych zakładów aktywności zawodowej, które opłacały składkę na Fundusz Solidarnościowy razem ze składką na Fundusz Pracy, nie wyróżniając obowiązkowej składki na Fundusz Solidarnościowy, z uwagi na dotychczasowy brak takiej pozycji w katalogu kosztów finansowanych ze środków PFRON.

Poniesienie, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, kosztów związanych z finansowaniem:

- 1) składek na Fundusz Solidarnościowy,
- 2) wpłat podstawowych lub wpłat dodatkowych do pracowniczych planów kapitałowych;
- 3) wynagrodzenia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, do wysokości 100% minimalnego wynagrodzenia, proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy określonego w umowie o pracę, powiększonego o dodatek za staż pracy,

– jako kosztów działania zakładu aktywności zawodowej, wydatkowanych środkach PFRON, nie wymaga dokonania korekt informacji i rozliczeń przez organizatora, który przekazuje jednostce organizacyjnej samorządu województwa informacje o wydatkowanych środkach PFRON. Przepisy rozporządzenia tym samym sankcjonują finansowanie wymienionych wydatków przed dniem wejścia rozporządzenia w życie (§ 2 ust. 4 projektu rozporządzenia).

Natomiast zmiana określonych w katalogu kosztów finansowanych ze środków PFRON, dodanych w przepisach po dniu podpisania przez strony (organizatora zakładu aktywności zawodowej oraz właściwej jednostki organizacyjnej samorządu województwa) aneksu do umowy dotyczącej wysokości środków PFRON na działanie zakładu w roku 2020, zgodnie z § 2 ust. 5 projektu rozporządzenia, wymaga zmiany tej umowy, jeżeli organizator zakładu uwzględnił dodane w rozporządzeniu koszty jako koszty związane z funkcjonowaniem zakładu.

W § 4 projektu rozporządzenia zaproponowano, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Rozwiązania przewidziane w projektowanym rozwiązaniu nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.